

PRIMORSKI DNEVNIK

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 228 (9230)

TRST, četrtek, 2. oktobra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

URADNI SPOROČILI O DOSEŽENEM SPORAZUMU, KI NAJ OMOGOČI NADALJNI RAZVOJ VSESTRANSKIH ODNOSOV

Italija in Jugoslavija sta se sporazumeli o dokončni ureditvi meje in o sodelovanju

Dogovor vsebuje tudi obveznost ohranitve ravni zaščite narodnostnih manjšin na temelju splošnih mednarodnih listin in notranje zakonodaje - Pomembni dogovori v korist razvoja obmejnega gospodarstva - Razširitev sporazumov o maloobmejnem prometu

Poročilo ministra Rumorja

Poročilo ministra Minića

Sporazum v zavesti prebivalcev obeh držav

Izjava Slovenske kulturno-gospodarske zveze

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze se je sestel takoj po sporočilu zunanjih ministrov Jugoslavije in Italije, da je bil dosežen sporazum o dokončnosti sedanje meje med Jugoslavijo in Italijo in o drugih vprašanjih, ki zadevajo obe državi, obmejna področja in njihove prebivalce ter obe narodnostni skupnosti, slovenske v Italiji in italijanske v Jugoslaviji.

SKGZ presoja sporazum, podobno kot je to storila ob prvih vestih, ki so ga napovedovale, kot nov pomemben korak k iskrenjšemu in trdnjšemu sodelovanju med obema državama, kar utrjuje mir, daje obmejnemu prebivalstvu možnost razvoja vsestranskega sodelovanja in odpira realne in skrajne možnosti uresničenja še nepriznanih narodnostnih pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Dokončna potrditev meje je rezultat uspešnega dolgotrajnega sodelovanja med obema državama na vseh področjih in potrditev stanja, ki se je v tem vzdušju oblikovalo. Istočasno odpira novo obdobje v odnosih med obema državama.

SKGZ z zadovoljstvom ugotavlja, da ta sporazum odpira ogromna večina javnega mnenja in vse politične sile, razen fašističnih, v državi, posebno še v obmejnih področjih. Osamljene so ostale revanšistične in irendistične skupnine ter posamezniki skupaj s fašisti, katerim je formalno pravno odprto vprašanje dela meje med Italijo in Jugoslavijo že 20 in več let dajalo povode za zastrupljeno ozračje in krepitve lastnih političnih pozicij. Z odstranitvijo tega vprašanja je torej odpadla važna postavka, na kateri so gradili svojo reakcionarno in hujskaško politiko. Pričakovati je torej plebiscitarno odobravljanje doseženih sporazumov obeh držav v Rimu. Skupščina v Beogradu je svojo podporo že izrekla. Vse to dokazuje, da so vprašanja, ki jih sporazum rešuje, že zdavnaj dozorela in zavesti prebivalcev obeh držav.

Doseženi sporazum določa tudi tesnejše gospodarsko sodelovanje med obema državama, posebej še med obmejnimi področji. Povezuje avtocest, napovedano sodelovanje severnojadranskega luka in ustanovitve proste industrijske cone Fernetiči. Sežana omogočajo posebno tržaškemu in goriškemu gospodarstvu nadaljnji razvoj.

Ustanovitve proste industrijske cone pomeni kvaliteten skok v gospodarskem sodelovanju ob meji in polaga temelje za uresničitev trajnejših oblik tega sodelovanja ter krepitve medsebojnega gospodarskega odnosa obmejnih področij obeh držav. Slovenskemu človeku pri nas se z uresničitvijo te pobude odpira velike možnosti uveljavitve.

S sporazumom preneha veljati Posebni statut kot priloga London-skemu memorandumu o soglasju, ki zagotavlja narodnostne pravice slovenski, oziroma italijanski manjšini na dveh področjih bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja.

Namesto tega se obe državi obvezujeta, da bosta obdržali dosežene ukrepe v prid obeh manjšin in da bosta v bodoče zagotovili tako

RIM, 1. — Zunanji minister Mariano Rumor in predsednik vlade Aldo Moro sta podrobno seznanila zbornico in senat o vsebini skorajšnjega dogovora med Italijo in Jugoslavijo o dokončnem priznanju meja med obema državama ter novih aspektih dvostranskega gospodarskega sodelovanja. Med branjem poročil pred polnim zbornico ni bilo večjih incidentov, če izjemamo rjevanje mislovec, katerim so vse ostale skupine odgovorile z bučnim ploskanjem in skliki, naj se pobeže iz dvorane.

Rumor je v svojem dolgem govoru najprej orisal zgodovinske okoliščine »tržaškega vprašanja« začenši s prvimi povojnimi dnevi, mimo mirovne konference, neuspešnega ustanavljanja STO in nadaljnega podpisu londonskega sporazuma o soglasju. S tem v zvezi je Rumor poudaril, da je bil londonski sporazum nekaj začasnega, kar je italijanska diplomacija poudarjala tudi s tem, da ga parlament ni ratificiral, kakor tudi z občasnim opozarjanjem na to, da gre zgolj za »upravno razdelitev«.

V zvezi s posebnim statutom londonskega sporazuma in iz njega izhajajočo zaščito manjšin pa je Rumor dejal, da »predvidena jamstva niso ustrezala pričakovanjem« tudi zaradi formalističnega mehanizma, ki ga je predvideval. Pri tem je dodal misel, da je učinek bil v škodo Italiji.

Že v samem začetku je Rumor dal tudi politično oceno dogovora, rekot, da gre za »dolgo in naporno dozorevanje pogojev«, ki so privedli do »tudi grenkega sklepa«, ki pa ne sme mimo »čišre vizije in daljnih perspektiv« sodelovanja med sosedama. V tem smislu spremljajo dogovor o mejah tudi gospodarski sporazumi.

Rumor je priznal, da je Italija v povojnem obdobju večkrat skušala doseči spremembo obstoječega stanja v svojo korist, a se pri tem ni nič premaknilo od golih izjav. Od tedaj izhaja postopno dozorevanje spoznanja, da je edina izbira bila dokončna rešitev tega vprašanja in mednarodno dogovorjeno dokončno priznanje meja.

Rumor je parlament seznanil z etapami nekajletnjega in ne povsem linearnega navezovanja stikov, od beneških srečanj med Morom in Tepavcem do obiska Saragata v Jugoslaviji in Tita v Italiji ter dubrovniških razgovorov ministra Mediceja z Minićem. Prav v Dubrovniku so oblikovali komisijo strokovnjakov, katere naloga je bila izdelati celovit platforma za rešitev odprtih vprašanj. Rumor je nato na kratko obšlansko polemiko, ki se je začela s pomladanskimi italijanskimi notami in dejal, da se je po tej »polemični fazi« pristopilo k poglobljani

(Nadaljevanje na 6. strani)

Rumor in Moro ob prihodu v poslansko zbornico

POSEG DELEGATA SR SLOVENIJE DR. JOŽE VILFANA V RAZPRAVI

Za manjšino izpolniti tudi tisto kar doslej še ni bilo izpolnjeno

Razumeli smo, da bo taka orientacija veljala za vso našo manjšino v sosedni Italiji

(Naš beograjski dopisnik poroča)

Poročilo zveznega tajnika za zunanje zadeve Miloša Minića se je v jugoslovanski skupščini razvila razprava na to temo. V njej so sodelovali predstavniki vseh republik in obeh pokrajin. Prvi je spregovoril delegat iz Slovenije dr. Jože Vilfan. Dejal je:

»Slišali smo informacijo tovariša Minića. Gotovo smo vsi prevzeli s pomembnostjo te informacije, pomembnostjo vabila, s katerim tovariš Minić svojo informacijo konča ter pomembnostjo našega odgovora na to vabilo. Naj v imenu tovariša in tovarišev delegatov iz Socialistične republike Slovenije skupno naznačimo stališče, ki ga bomo imeli v vseh skupaj iz vseh republik in obeh pokrajin zavzeli. Delo, ki so ga opravili naši zvezni sekretarji za zunanje zadeve in posebej skupina, ki je bila zanj neposredno obvezna s soglasjem po narodnih predstavah naše federacije, pomeni — če bo srečno privedeno do podpisa in ratifikacije — konec enega in začetek novega poglavlja v razmerjih med našo federacijo in sosedno Italijo.

Na kratko: prišlo bo končno do polne realizacije mirovne pogodbe

iz leta 1947 in do likvidacije vprašanj povezanih z neizvedljivimi dohodnimi in plačili, ki so se nanašale na svobodno ozemlje Trsta. Položeni bodo temelji za čisto nove oblike sodelovanja na vseh področjih, ki je že danes mnogostoransko in nadse obširno. Naša volja je, da gledamo v opravljenem delu, ki sedaj čaka samo na potrditev obeh parlamentov, predvsem tisto, kar se nanaša na prihodnost.

Toda tovarišice in tovariši, ne bi bil docela iskren če ne bi dodal, da je to, kar smo danes slišali, vzbudilo v nas tudi čustva in misli iz preteklosti. Meja, ki jo je potegnala pogodba iz leta 1946 oziroma 1947, pušča zunaj naše skupnosti ljudi, ki so po krvi in jeziku po skupnih bojih in trpljenju preteklosti del našega telesa, in zemlja, ki so jo obdelovali naši predniki in ki so jo z žrtvami pojili naši tovariši v veliki narodnoosvobodilni vojni.

V tem na novo vzburkanem vrtnu misli in čustev nam je — razumne me se — vsak kos zemlje neizmerno dragocen. In da sem čisto specifičen: če sedaj Italija končno prizna našo suverenost nad bivšo cono B, mi puščamo Italiji vso cono A,

puščamo Trst. Toda še bolj kakor v oddaljenem letu 1946 in 1947 ali leta 1954, nam je danes pred oči odgovornost pred vso evropsko skupnostjo in pred celim svetom, da iščemo rešitve, ki omogočajo mir in sodelovanje na tem pomembnem delu našega kontinenta. Tovarši Tito, kakor nas je spomnil pravkar tovariš Minić, je to odgovornost in hkrati perspektivo posebej poudaril, ko je bil leta 1954 podpisal memorandum o soglasju. Ta odgovornost in perspektiva sta nam pred očmi še toliko bolj danes, imamo za seboj več kot dvajset let razvoja sodelovanja in odprti jugoslovanski — italijanski meji.

To velja še posebej spričo vsega, kar smo slišali o oblikah in instrumentalnem sodelovanju, ki nam jih prinese novi sporazum. Imamo občutek, da se s temi oblikami in instrumentalnim ustvarjajo čisto nove možnosti sodelovanja, ki obljubljajo preko zadovoljavanja interesov neposredno zainteresiranih Jugoslovije in Italije realizacijo posthelsinske Evrope.

S posebno pozornostjo smo poslušali vse tisto, kar nam je tovariš Minić govoril o urejanju položaja o varnosti narodne manjšine s te ali one strani meje. Razumeli smo, da je volja tudi dalje, da standardi tega urejanja ostanejo isti, kakor so bili vsebovani v statutu, priloženem memorandumu o soglasju, da bo torej volja izpolniti tudi tisto, kar do sedaj še ni bilo izpolnjeno in da bo taka orientacija veljala za vso našo manjšino v sosedni Italiji. Pozdravili bomo tako rešitev kot najboljšo, da ne rečem neizogibno podlago, za združevanje hotele in naporov demokratičnih množic obeh dežel, za ustvarjanje mirne, stabilne kooperativne Evrope.

Željni vsega tega, v imenu tovarišic in tovarišev delegatov iz Socialistične republike Slovenije izjavljamo, da sprejemamo doseženo delo zveznega sekretariata za zunanje zadeve in da soglasamo, da nadaljuje in dokonča ta posel s pogajanjmi z Italijo s sklepanjem pogodb. Naj ob tej priliki izrečem tudi našo zahvalo vsem tovarišem, ki so neposredno na tem delu, in izrazim občutek sreče in ponosa nad povezanostjo in enotnostjo naše jugoslovanske skupnosti, kar je tudi v tem primeru prišlo do izraza.

Za dr. Vilfanom so posegli v razpravo predstavniki vseh ostalih republik in obeh pokrajin. O njihovih posegih pa bomo poročali obširneje v jutrišnji številki.

Svet republike Slovenije je danes pod predsedstvom predsednika Sergeja Kraigherja obravnaval najnovejši razvoj odnosov z Italijo. Podrobno poročilo o tem je podal predsednik Sergej Kraigher. V. B.

BEOGRAD, 1. — Skupščina SFRJ je na popoldanski skupni seji zveznega zbora in zbora republik in pokrajin odobrila poročilo o doseženih dogovorih o mejnih in drugih vprašanjih med Jugoslavijo in Italijo ter pooblastila zvezni izvršni svet, da nadaljuje delo za sklenitev pogodbenih dokumentov med državama o končni rešitvi mejnih in drugih vprašanj in o nadaljnjem napredku gospodarskega sodelovanja med državama. Poročilo je delegatom jugoslovanske skupščine podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić.

»Imam posebno dolžnost — je dejal Minić v uvodu svojega izvajanja — da obvestim ta visoki dom, da sta vladji Jugoslavije in Italije dosegli podrobne dogovore, ki so po skupnem soglasju takšni, da jamčijo dokončno odpravo dosedanjih sporov, ki so skozi vrsto let bremenili medsebojne odnose in zelo razvito sodelovanje na vseh področjih. Hkrati smo se sporazumeli tudi o vrsti dogovorov, ki bodo omogočili nadaljnji razvoj vsestranskega sodelovanja dveh držav na različnih področjih.

Prepričani smo, da bodo rešitve, ki jih vsebujejo ti precizni dogovori imele izredni pomen za razvoj Jugoslavije in Italije. S tem bomo iz odnosov dveh sosednih držav končno odstranili vse ostanke preteklosti, ki jih je zapustila druga svetovna vojna ter ustvarili temelje za stabilen razvoj vsestranskega vzajemnega sodelovanja. S tem bo v resnici možno popolnoma ugasi potencialno žarišče ter odstraniti nevarnost za stabilnost in mir v tem delu Evrope. S tem bosta Jugoslavija in Italija na najboljši način konstruktivno prispevali k duhu in načelom politike, ki je svoj odraz dobila v znanem dokumentu konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

Miloš Minić je nato podal historiat italijansko — jugoslovanskih odnosov v obdobju zadnjih tridesetih let od sklenitve mirovne pogodbe leta 1947, preko sklenitve londonskega sporazuma v letu 1954 in vrste dvostranskih sporazumov v obdobju po memorandumu o soglasju, srečanj zunanjih ministrov obeh držav v Benetkah leta 1971 in v Dubrovniku leta 1973 do znanih dogodkov v letu 1974 in nadaljeval:

Iskanje rešitve

»V vsem tem času smo bili na stališču, da je treba izločiti iz odnosov med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in republiko Italijo vso negativno dediščino in ostanke preteklosti ter tako zagotoviti nemoten razvoj odnosov med državama. Izražali smo tudi naše trdno prepričanje, da odpravimo lahko ob spopadajoči načela enakopravnosti in enake koristi s skupnimi naporom vse tisto, kar povzroča spore med državama; da bi tako bili v tem pomembnem in občutljivem prostoru dejavniki miru, kljub razlikam v notranjih sistemih in mednarodnem položaju in da bi uspešno sodelovali. Čas je potrdil upravičenost teh stališč, pa tudi to, da so pokazali silo in odgovorni državni ki sorodno prepričanje, pri čemer so uživali podporo demokratičnega javnega mnenja. Čeprav nekateri prejšnji poskusi niso pripeljali do želenih rezultatov, nam to ni vzel poguma in s časom so vendarle dozoreli potrebni pogoji, da se s skupnimi naporom lotimo uresničenja za obe strani sprejemljivega sporazuma o spornih vprašanjih.

V času razgovorov so bila posvetovanja tudi s pristojnimi organi federacije in vodilnimi organi Socialistične republike Hrvaške in Socialistične republike Slovenije, ki so dajali svoj prispevek, medtem ko so dobivali vodilni organi drugih socialističnih republik in obeh socialističnih avtonomnih pokrajin sprotno informacije o poteku razgovorov.

Predsedstvo socialistične federativne republike Jugoslavije in zvezni izvršni svet sta odobrila rezultate razgovorov oziroma dosežene precizne sporazume in sklenila s tem seznaniti skupščino Socialistične federativne republike Jugoslavije in zahtevati od nje podporo ter

Memorandum o soglasju preneha veljati

Po sprejetem dogovoru — je nadaljeval Minić — se bodo s sporazumom, ki bo sklenjen oziroma njegovo uveljavitvijo natanko uredila mejna in druga vprašanja. Memorandum o soglasju, ki so ga poleg Jugoslavije in Italije parafirale tudi Združene države Amerike in Velika Britanija, medtem ko sta ga Zveza socialističnih sovjetskih republik in Francija s posebnima izjavama vzeli na znanje, bo nehal veljati skupaj s posebnim statutom kot njegovim aneksom, kajti vpra-

Miloš Minić

šanja, ki so bila urejena s tema mednarodnima dokumentoma, bodo zajeta v prej omenjenem širšem bilateralnem sporazumu. Po usklajenem dogovoru bo državna meja med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in republiko Italijo v istem delu, ki ni kot tak označen v mirovni pogodbi, to je od Medje vasi do zaliva Sveti Jernej, označena kot državna meja in se ne bo v ničemer spremenila. S sporazumom se bo nato določila meja v vodah Tržaškega zaliva, ki doslej ni bila določena, pri čemer pa se bo upošteval interes plovbe ter nemoten razvoj kopenskega in tržaškega pristanišča.

Ker sta obe strani dosegli dogovor o vseh spornih vprašanjih, ki izhajajo iz uporabe določb mirovne pogodbe, določb, ki se nanašajo na del državne meje od Peči do Medje vasi, bo s tem novim sporazumom in doseženimi dogovori v celoti določena državna meja med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in republiko Italijo.

Zaščita manjšin

Obe strani sta se dogovorili o zaščiti narodnostnih manjšin, čemur daje Jugoslavija izjemen pomen. Politika popolne enakopravnosti in svobodnega razvoja vseh narodov in narodnosti v federativni socialistični republiki Jugoslaviji in s tem torej tudi italijanske narodnosti, predstavlja ne samo ustavno obveznost, temveč tudi živo realnost jugoslovanske družbe. Ena izmed bistvenih obveznosti naše večnacionalne države je skrb za položaj dveh naših narodov v sosednjih državah. Dosežen je dogovor, da bo vseboval sporazum obveznost ohranitve notranjih ukrepov, ki so bili doslej storjeni pri uresničevanju posebnega statuta, kot tudi obveznost obeh strani, da zagotovita v okviru svoje notranje zakonodaje ohranjanje ravni zaščite, predvidene z normami specialnega statuta.

Poleg tega sta se obe strani dogovorili, da bosta potrdili, da izhajata od načel spoštovanja pravic jugoslovanskih oziroma italijanskih na-

(Nadaljevanje na 6. strani)

POSEBNO ZANIMANJE ZA GOSPODARSKA DOLOČILA SPORAZUMOV

PRVI KONCERT SEZONE 1975-76 BO ŽE 25. T.M.

Demokratski Trst z zadovoljstvom sprejel vest o ureditvi meje s SFRJ

Tudi PLI bo glasovala za sporazum - Uradno stališče PRI - Strnjen krog strank ustavnega loka

Ves demokratski in antifašistični Trst je včeraj z zadovoljstvom sprejel na znanje uradna sporočila o ureditvi meje med Italijo in Jugoslavijo in še zlasti dohodila o okrepitvenem gospodarskem sodelovanju in o novih možnostih za gospodarski razvoj. Med Slovenci so bila v ospredju razprav seveda tudi vprašanja naše narodnostne zaščite.

Očitno je že propadel poskus skrajne desnice, revanšističnih in drugih krogov, da bi »dvignili množice meščanov in v uličnih izgredu preprečili izvajanje sporazuma. Zato pa sedaj prehaja politična bitka znotraj strank in prihodnji teden se bo nadaljevala v izvoljenih organih. V torek se bo sestal delni svet, ki bo razpravljal in glasoval na osnovi poročila predsednika delnega odbora Comelija. Včeraj so se načelniki skupin občinskega sveta dogovorili, da bo o tem vprašanju razprava v sredo, že prej pa so se načelniki skupin pokrajinskega sveta dogovorili za sejo, ki bo v četrtek, 9. oktobra.

V vseh teh svetih je že zagotovljena večina vseh strank ustavnega loka, čeprav pa je tudi res, da je v skoro vseh tudi desno krilo, ki se upira in grozi, da bo glasovalo proti. To je delno primer liberalcev, ki so sinoči zasedali pozno v noč, ki pa so to povedali, da bodo v vseh svetih glasovali za skupno resolucijo.

Republikanci so odobrili daljšo izjavo, ki je povsem v skladu z vseh državnim stališčem stranke in v kateri se sklicujejo na dejansko stanje in med drugim podčrtujejo »zaščito manjšin«.

Zapleten pa je položaj v tržaškem vodstvu PSI, ki je zasedalo med torkom in sredo pozno v noč. V bistvu so odobrili isto resolucijo, ki jo je že odobrilo tajništvo stranke, proti kateri pa je glasoval podžupan Giuricin, ki je menda celo izjavil, da bo v občinskem svetu glasoval proti, češ da ga glede tega mednarodnega vprašanja ne veže strankina disciplina. Tako je nastal absurdni položaj, da se lahko socialistični podžupan Giuricin znajde nekeje desno od PLI v objemu z neofašisti, kar je seveda za socialistično stranko nesprejemljivo.

Seveda pa gre v tem, kot tudi v drugih primerih, samo za osamljene primere, saj obstaja povsod trdno večina, ki odraža dejanske želje in potrebe tržaškega prebivalstva, kot prebivalstva celotne dežele, ki si želi miru, sodelovanja in na tej osnovi tudi gospodarski in socialni napredek.

V NEDELJO V KRIŽU

Dan solidarnosti s čilskim ljudstvom

Kulturno - politične organizacije iz Križa prirejajo v nedeljo, 5. oktobra, ob 17. uri, v Ljudskem domu v Križu, na pobudo vsedravnega organizacije Italija - Čile (Salvador Allende), dan solidarnosti s čilskim ljudstvom. Nastopili bodo moški in dekleški pevski zbor »Vesna«.

Otroci in manjce včeraj pri Sv. Jakobu

Z nožem je zabodel mimoidoče delavca

Neznani moški je sinoči ranil 48-letnega delavca Bruna Lenardona, ki prebiva v občinskem zavetišču G. Gozzi. Dogodek se je pripetil malo po 18. uri, ko je Lenardon hodil mimo bara na križišču med Ul. G. Gozzi in Ul. Pauliana. Ustavil se je pred barom, kjer je skupina ljudi burno razpravljala o raznih političnih vprašanjih. Lenardon je hotel poseči v besedo, pri tem pa ga je neznanec zabodel tako močno, da se bo moral zdraviti na kirurškem oddelku tržaške bolnišnice 30 dni zaradi vbojajev v trebuh in v stegno desne noge. Napadalec se je po dogodku nemudoma oddal in njegove istovetnosti še niso ugotovili.

● Danes ob 20. uri bodo na sejevalnijske konvulze za Valmauro in Naselje sv. Sergija. Trg 25. aprila 3. predstavili občinstvu načrt za gradnjo 168 ljudskih stanovanj IACP v Naselju sv. Sergija.

Neslana šala včeraj mobilizirala policijo

Anonimen telefonski poziv je včeraj dopoldne vzbudil precej preplaha. Malo po osmi uri je nekatera telefonirala policiji, da je pri nadvodu v Barkovljah bomba. Policija je nemudoma ustavila železniški in cestni promet in natančno pregledala področje, bombe pa na srečo ni bilo nikjer.

● Danes bo začela oddajati zasebna radijska postaja Radio Regione - Trieste, ki oddaja na ultrakratkovalni dolžini 88,1 megaherza. Postaja bo oddajala dve uri dnevno, od 12.30 do 14.30, razen ob nedeljah. Na sporedu bodo aktualnosti, razne rubrike, glasba in propagandna obvestila.

● Drevo bo ob 20.30 v organizaciji Italijanske - avstrijskega kulturnega združenja in Stalnega gledališča v deželi Furlaniji - Julijske krajine gledališka skupina Schauspielhaus iz Gradca uprizorila komedijo Hermann Bahrja »Das Konzert«. Predstava bo v Avditoriju v Ul. Tor Bandena 4.

VAŽNO ZA ODBORNIKE DEŽELNE KOMISIJE ZA SLOVENSKO ŠOLO

Danes ob 18. uri bo odbor Sindikata slovenske šole razpravljal o delu deželne komisije. Zato vabi na sejo člane deželne komisije, da bi sodelovali pri razpravi.

VČERAJ URADNI ZAČETEK NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Skoraj na vseh slovenskih šolah narastlo število vpisanih dijakov

Skupno bo na Tržaškem obiskovalo slovenske šole, od osnovnih do višjih, 2934 šolarjev in dijakov, medtem ko jih je bilo lani 2693

Pred mestnimi in podeželskimi šolskimi poslopji se je včeraj obnavljal značilen prizor, ki smo ga vajeni vsako leto v začetku oktobra. Šolarji in dijaki vseh šol, od otroških vrtcev do višjih srednjih šol, so se po daljšem poletnem premoru vrnili med šolske klopi ter se spoprijeli z novimi odgovornostmi in skrbmi. Z običajno živahnostjo se je torej pričelo šolsko leto 1975/76. Prvi dan je bil, kot po navadi, posvečen običajnim formalnostim. Učitelji in profesorji so dali prva navodila ter najavili začetni šolski urnik in, kot običajno, je bila včeraj prva šolska masa.

Skupno bo v tržaški pokrajini obiskovalo pouk v novem šolskem letu 35 tisoč šolarjev in dijakov. Od teh se bo prvih spoprijelo s šolsko stvarnostjo 2.879 otrok. V primerjavi s preteklim šolskim letom se je letos vpisalo v prve razrede osnovnih šol 60 otrok manj. Med to številno šolsko populacijo so tudi slovenski otroci. Medtem ko v celotnem pokrajinskem merilu (to je skupno slovenske in italijanske šole) beležimo nekaj vpisov manj kot lani, se je samo za slovenske šole število novih vpisov občutno zvečalo v primerjavi s preteklim šolskim letom. Medtem ko se je lani vpisalo v prve razrede slovenskih osnovnih šol 246 otrok, se jih je letos vpisalo 279, to je kar 33 več kot lani.

K temu, nadvse razveseljujočemu, podatku naj dodamo ravno tako razveseljujoče dejstvo, da se je letos povečalo število vpisov na vseh šolah. Skupno bo namreč v šolskem letu

1975/76 obiskovalo slovenske šole (od osnovnih do višjih srednjih šol) 2934 šolarjev in dijakov, medtem ko jih je bilo lani vpisanih 2693, kar pomeni, da je število narastlo za 241. Podatki sicer še niso dokončni, kar so v teh dneh možne manjše spremembe, vendar te številke, ki se ne bodo bistveno spremenile, dokazujejo stalen porast slovenske študentske mladine.

Samo na osnovnih šolah je letos vpisanih 1362 učencev, na enotnih nižjih srednjih šolah 871 in na višjih srednjih šolah 701 dijak. Skoraj na vseh osnovnih šolah se je število učencev povečalo, med enotnimi srednjimi šolami je po številu vpisanih na prvem mestu openaka šola »S. Kosovel« s 145 dijakov. Samo v prvi razred se je vpisalo 65 dijakov in so morali zato razred razdeliti v tri sekcije, kar je seveda še zaostriло vprašanje prostorov, ki ga sicer občutijo še na matričarski šoli.

Tudi na višjih srednjih šolah se je število vpisanih povečalo. Edina izjema je znanstveni licej »Fr. Presena«, kjer bo v novem šolskem letu obiskovalo pouk 180 dijakov, medtem ko jih je bilo lani 188. Na klasičnem liceju je 84 dijakov (lani 65), na učiteljski 84. M. Slovskega 129 (lani 107), na trgoveškem tehničnem zavodu »Z. Zois« 216 dijakov, v šoli za vinarstvo 37 dijakov, na strokovnem zavodu pa 65 (lani 46). Samo v prvem razredu te šole je 30 dijakov.

Včeraj na Opčinah

Protest staršev zaradi položaja v otroškem vrtcu

Včerajšnji pričetek pouka v slovenskem otroškem vrtcu na Opčinah je potokeval v znamenju precejšnje napetosti. Kot je znano, je vodstvo ONAIRC izločilo iz seznama vpisanih kar petnajst otrok, ker je število vpisanih preseglo zmogljivosti dveh obstoječih sekcij. V znak protesta nad takšnim ravnanjem ter nad dejstvom, da občinske oblasti niso na večkratne pozive o-penskih staršev, še nič ukrenile za rešitev tega nujnega problema, so starši privedli v otroški vrtec tudi izločene otroke.

Občinske oblasti so vsekakor včeraj odgovorile na zahteve združenja staršev ter sporočile, da bo odbornica za šolstvo Benčičeva v ponedeljek, ob 18. uri, sprejela predstavitelje staršev.

Občina je obenem sporočila, da bo v prvi polovici tega meseca odprla novo italijansko osnovno šolo v Vil. Il Carril. Šolo bi bili morali odpreti na samem začetku šolskega leta, a je bilo to zaradi nepredvidene zavlačitve gradbenih del neizvedljivo.

● Tržaška občina obvešča, da bo v soboto, 4. t.m., anagrafski urad odprt za občinstvo od 9. ure do 11.30.

DANES NA POBUDO POKRAJINSKE SINDIKALNE ZVEZE

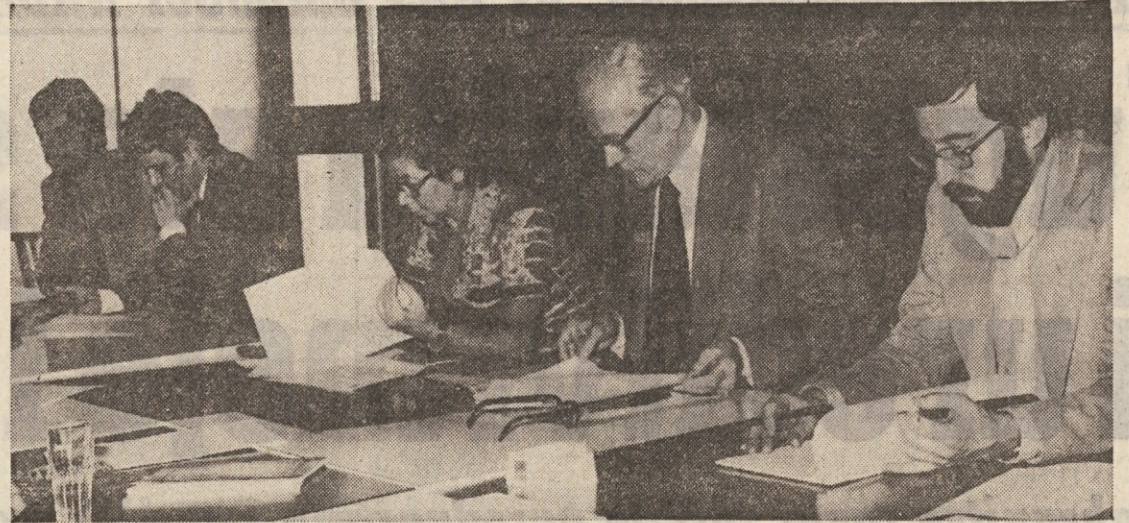
Enotna množična manifestacija proti Francovemu režimu v Španiji

Na Trgu Goldoni bosta govorila župan Spaccini in poslanec Škerk - Četrtna stavka delavstva

Današnji dan so po vsej državi in drugod v svetu oklicali za mednarodni dan solidarnosti s trpečim španskim ljudstvom in dan boja proti Francovemu režimu. V prvi vrsti se je v tem boju angažiralo delavstvo s svojimi sindikalnimi organizacijami, z njimi pa vse demokratsko in antifašistično ljudstvo. Tudi Trst se bo danes množično odzval tej mednarodni akciji. Pokrajinska sindikalna zveza CGIL, CISL in UIL je namreč pozvala vrsto pobud, ki gredo od simbolične stavko-

ne akcije do enotne množične manifestacije v mestnem središču. Zveza je v ta namen pozvala vse delavstvo, naj se za četrto uro vzdri delavski protest proti gusnemu umoru petih španskih rodoljubov in antifašistov ter iz solidarnosti z ljudskim bojem španskega ljudstva. Obenem je pozvala delavce, naj namenijo plačo ene delovne ure španskim političnim in sindikalnim gibanjem, ki se borijo proti fašističnemu režimu. Jedro današnje solidarnostne ak-

Bogat bo tudi izvenabonmajski program - Koncerti za šole, gostovanja po Jugoslaviji in Italiji

Ravnatelj dr. G. Demšar je orisal delovanje GM

Devet abonmajskih koncertov, vrsta glasbenih prireditev izven abonmaj, gostovanja in nastopi na slovenskih šolah zlasti z orkestrom Glasbene matice in domačimi solisti - to je v glavnih potezah, kar nam bo Glasbena matica nudila na koncertnem področju v nastopajoči sezoni.

Podrobnosti so o svoji koncertni dejavnosti v sezoni 1975-76 seznanili včeraj zastopniki tiska predstavnikov Glasbene matice, zlasti ravnatelj dr. Gojmir Demšar ter predstavnik orkestra Boris Košta. Abonmajski koncertna sezona se bo začela 25. oktobra in se zaključila 25. aprila. Na programu so naslednji koncerti.

25. oktobra - Orkester Glasbene matice s solistko mezosopranistko Noro Jankovič. Dirigent Oskar Kjuder. Spored bo obsegal Gluckovo Simfonijo v G duru, Martuccijsvo »La canzone dei ricordi«, samospeve Pavla Sivica in Lucijana Marije Škerjanca ter Manuela De Falla »7 canciones populares Espanolas«.

8. novembra - Akademski pevski zbor »Branko Krstanović« iz Beograda. Dirigent Bogdan Vabić.

26. novembra - Trio Lorenz. Izvajal bo tudi Vrabčev skladbo »Preludij«.

12. decembra - Simfonični orkester Slovenske filharmonije. Dirigent Anton Kolar, solist pianista Duharva Tomšič. Na sporedu peti klavirski koncert L. van Beethovna.

10. januarja - Zagrebški solisti. 13. februarja - Valtor Despalj - violončelo, Ivo Maček - klavir.

12. marca - Orkester Glasbene matice. Dirigent Oskar Kjuder. Solist violonist Miha Pogacnik. Izvajal bo Bachov koncert v d-molu in Haydnov koncert v G-duru; Stalitzovo Simfonijo v G-duru in Mozartovo Simfonijo KV 201 v A-duru.

26. marca - Aci Bertonec - klavirski recital. Na sporedu bo tudi skladba slovenskega tržaškega skladatelja Vasilija Mirka.

25. aprila - Slovenski komorni orkester, Mladinski pevski zbor iz Maribora, Slovenski oktet, Oktet Gallus. Dirigent Anton Nanut. Na

Z IZJEMO SAMIH NEOFAŠISTOV

Deželni svet odločno obsodil zadnji zločin Francovega režima

Poziv demokratski javnosti za stalno mobiliziranoost proti zadnjim žariščem fašizma v Evropi

Deželni svet Furlanije-Julijske krajine odločno protestira proti novemu divjaškemu zločinu Francovega režima v Španiji, ki se je omajadeževal z okrutno usmrčitvijo petih mladih rodoljubov kljub nasprotovanju vsega svetovnega javnega mnenja. Deželna skupščina se kljub spominu mladih žrtv zadnjega fašističnega režima v Evropi in njegovega krvočelnega tirana in poziva italijansko vlado, naj se na vseh ravneh zavzame za politično in gospodarsko in moralno osamitev francoskega režima, ki predstavlja s svojimi vezmi s tukajšnjimi črnimi mrežami tudi stalno nevarnost za Italijo in Evropo. Deželni svet Furlanije-Julijske krajine poziva vse državljane, naj se aktivno vključijo

v mednarodno protifašistično kampanjo in s tem še enkrat izpričajo svojo privrženost vzorom osvobodilnega gibanja, kateremu je prebivalstvo naše dežele doprineslo ogromen prispevek žrtve in krvi.

To s resolucijo, ki so jo predložili zastopniki vseh svetovalskih skupin in za katero so glasovali vsi prisotni svetovalci, razen štirih predstavnikov MSI-DN, se je deželni svet na včerajšnji seji pridružil vrsti vseh demokratskega sveta na zadnje fašistično postojanko v Evropi. Razpravo o zadnjem zločinu Francovega diktature je začel predsednik skupščine A. Pittoni, ki je med drugim poudaril, da bo prav danes prvi temu zločinu enotno dvignilo svoj protest več deset milijonov delavcev po vsej Evropi. To je prvi primer v svetovni zgodovini, da se proti nekemu političnemu zločinu dvigne tolikšna množica demokratskih ljudi, kar pa je zgovoren dokaz o osamljenosti Francovega režima.

Proti temu režimu se že od vsega začetka borijo španski rodoljubi, katerim gre vsa naša solidarnost in katerim je treba zagotoviti tudi stalno pomoč vsega demokratskega sveta.

V razpravo so posegli svetovalci Štoka (Slovenska skupnost), Puppi (Furlansko gibanje), Zanfagnini (PSI), Lonza (PSDI), Trauner (P.LI), Colli (KPD), Rigutto (KD) in predstavnik deželne vlade, odbornik Coloni. Govorniki so v svojih goseglj poudarili ogroženost demokratskega sveta ob zadnjem zločinu, hkrati pa tudi občudovanje ob vztrajni borbi za svobodo, ki jo vodi španski narod kljub krutemu zatiranju režima. Govorniki so nadalje opozorili na borbo za doseganje enotnosti antifašističnega odpora proti fašizmu in zatiranju. Naj omenimo tudi, da se danes nadaljuje bojot španske trgovske ladje, ki je zasilijanska vlada, češ, da so preme-

sporedu Mozartov Requiem. Program koncertov izven abonmaj še ni dokončno sestavljen. V teku se je razgovoril z novim vodstvom ljubljanske Opere, z Društvom prijateljev glasbe v Kopru, predviden je še jubilejni nastop Slovenskega okteta, ki je prav v Trstu pred 25. leti imel svoj prvi javni koncert in drugi nastopi, nekaj zasnovanih koncertov tako v abonmaju kot izven njega pa žal ni bilo mogoče realizirati, delno zaradi finančnih razlogov, delno pa zaradi odpovedi nekaterih interperiranih umetnikov. Vsekakor pa je Glasbena matica, kot dokazuje že navedeni repertoar, uspešno tudi za novo, tokrat že peto abonmajsko koncertno sezono, zagotoviti visoko kvaliteten koncert s svetovno znanimi solisti in ansambli, pa tudi z nekaterimi že uveljavljenimi domačimi izvajalci. S tem pa je naša glasbena ustanova pomembno obogatila ne le slovensko, temveč tudi tržaško glasbeno življenje.

Posebej je treba poudariti, da bo GM tudi letos posredovala več koncertov šolski mladini in šolskih prostorih, da bo oskrbela abonmajsko sezono tudi za goriške Slovence, da bo njen orkester razen v Kopru, turneju domov nastopal tudi v Gorici ter v drugih primorskih središčih na obeh straneh meje, da bo priredil tudi zaključno akademijo in gostoval v Dubrovniku, na Korškem in morda še v kakšnem večjem kraju v Italiji.

V lanskii sezoni je bilo v Trstu že okrog 300 abonmentov, samo v Trstu pa so koncerti privabili 3500 poslušalcev. Zanimanje na razpolago med našim občinstvom torej narašča iz leta v leto, to pa tudi ovzveže Glasbeno matico, da nudi večje in bolj kvaliteten program. Za novo koncertno sezono bodo abonmaji na razpolago od 14. oktobra dalje, lanski abonementi pa si lahko zagotovijo dosedanje porsore do 18. oktobra. Abonmajske cene so bistveno nespremenjene v primerjavi z lanskimi in so naslednje: parter - redni 10.000 lir, parter - nižnji 8.000 lir, balkon - redni 8.000 lir, balkon - nižnji 6.000 lir, mladinski in invalidski 3.000 lir.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

razpisuje

ABONMA

za jubilejno sezono 1975 - 1976

VRSTA ABONMAJEV V TRSTU

Red A (premijski)
Red B (prva sobota po premieri)
Red C (prva nedelja po premieri)
Red D (mladinski v sredo)
Red E (mladinski v četrtek)
Red F (sindikalni - druga sobota po premieri)
Red G (popoldanska predstava na dan praznika)
Red H (mladinski)
Red I (mladinski)
Red J (mladinski)

CENE ZA ABONENTE:

	premiera	ponovitve
Parter I. (sredinski sedeži)	16.300 lir	8.000 lir
Parter II. (ostali sedeži)	12.500 lir	8.000 lir
Balkon	4.000 lir	2.000 lir

SSG v Trstu razpisuje (razen za premiere v Trstu) tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk v osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji družinski član doplača 4.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane prav tako 4.000 lir. Po isti ceni nudimo abonma tudi invalidom. Sindikalni abonma stane 7.000 lir. Okoliški abonma (popoldanska predstava na dan praznika) je namenjen občinstvu iz okolice in stane 6.000 lir. Zaradi izrednih organizacijskih težav pri dobavi avtobusov ni v ta abonma vključen prevoz. Zato smo določili nižjo ceno.

Na osnovi sodelovanja in izmenjav obeh stalnih gledališč, italijanskega in slovenskega v Trstu, abonenti SSG imajo na razpolago eno brezplačno vstopnico za predstavo »Štor Todero brontolno« Carla Goldonija, s katero se bo pričela sezona v italijanskem stalnem gledališču Furlanije - Julijske krajine v Trstu.

VPISOVANJE ABONENTOV DO 4. OKTOBRA V TRŽAŠKI KNJIGARNI, UL. SV. FRANČISKA 20, TEL. 732487, TER OD 6. OKTOBRA DALJE V KULTURNEM DOMU OD 8. DO 14. URE

Izleti

Sekcija ANPI iz Križa priredi 11. in 12. oktobra dvodnevni izlet v Marzabotto (Bologna), rojstno hišo bratov Cervi in v Brescio. Cena izleta 17.000 lir. Vpisovanje se jutri, 3. oktobra v ljudskem domu in v trafikii Tretjak.

ŠOLA GLASBENE MATICE

Vaje otroškega in mladinskega pevskega zbora bodo letos vsak ponedeljek ob 18. uri v Kulturnem domu. Pričetek 6. oktobra ob 18. uri. Ter vsak torek ob 18. uri v šoli Glasbene matice - Ul. R. Man. na 29. Pričetek 7. oktobra ob 18. uri.

Vabimo k čim številnejšemu obisku

Včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 2. oktobra
MIRNA
Sonce vzide ob 6.04 in zatone ob 17.45. - Dolžina dneva 11.41. - Luna vzide ob 2.31 in zatone ob 15.57.
Jutri, PETEK, 3. oktobra
TEREZIJA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 24,6 stopinje, najnižja 19,3 ob 19. uri 22,7 stopinje, zračni pritisk 1018,4 narasča, vlaga 67 odst., brezvetrje, nebo 9/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 1. oktobra se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 8 oseb. UMRLO SO: 87-letna Maria Schiviz vd. Bolter, 86-letna Giuseppina Zervaj vd. Canciani, 71-letni Giuseppe Accerbioni, 63-letna Domenica Olivotto vd. Zaccagna, 60-letna Rosina Massaro vd. Marchesi, 88-letni Umberto Tommasini, 72-letni Nicolò Vascotto in 61-letni Mario Melchiorri.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(Od 13. do 16. ure)
Pizzoli Cignola, Korzo Italia 144; Prednini, Ul. Tiziano Vecello 24; Seravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(Od 19.30 do 8.30)
All'Esculapio, Ul. Roma 15; INAM, Al. Cammello, Drevored XX, Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 35.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Proseck: tel. 225-141; Božje polje: Zgonik: tel. 225-506; Nabrežina: tel. 200-121; Sesslan: tel. 209-197; Zavjave: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA FILIZIO - 61-448

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	688.-
Funt sterling	1395.-
Švicarski frank	256.-
Francoski frank	152,50
Nemška marka	259,80
Avstrijski šiling	36,45
Dinar: debeli drobn	33,50
Dinar: debeli drobn	33,50

MENJALNICA

vseh tujih valut

Mali oglasi

AUTOSALONE TRIESTE - CARLI VIRGILIO - 126 73, 127 74, 128 70, 14 1500 C 66, 124 coupé 5 m 68, 650 coupé 70, A 112 74, Citroen 1000 75, Fulvia coupé 67, 125 68, Opel 1000 tam, 70 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulia 10 in Ul. Cologna 7.

FRIZERKO išče Stalno slovensko gledališče. Zagotovljena strokovna specializacija. Prijave na Upravi SSG v Trstu, Ul. Petronio 4, v uradnih urah. Tel. 734265/9.

Koncerti

V gledališču Verdi bo jutri ob 21. uri drugi koncert letošnje jesenske sezone. Dirigent B. Campanella, violinist M. Marin. Na sporedu skladbe Mussorskega in Sostakoviča. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni (telef. 31948).

Kino

Ariston 15.30-21.30 »Scene da un matrimonio«. Režija Ingmar Bergman. Igrata Liv Ullman in Bibi Andersson.

Grattacielo 16.30 »Ultime grida dalla savana«. Barvni dokumentarni film. Preveden na madlini pod 14. letom.

Fenice 14.30 »Il padrino II. del. Barvni film, igra Al Pacino. Prevedeno na madlini pod 14. letom.

Excelsior 15.30 »Fury Lady«, barvni film, igrajo Barbra Streisand, James Caan in Omar Sharif.

Nazionale 14.40 »Il padrino II. del. Barvni film, igra Al Pacino. Prevedeno na madlini pod 14. letom.

NA NEDAVNEM ZASEDANJU O SLOVENSKEM ŠOLSTVU

PROF. VILJEM ČERNO: V Beneški Sloveniji je šola služila poitalijančevanju

Prof. Viljem Černo je na nedavnem zasedanju, ki ga je o problemih slovenskega šolstva v zamejstvu organiziral inštitut SLORI, spregovoril o stanju šolstva v Beneški Sloveniji. Pravzaprav je težko govoriti o šolstvu v Beneški Sloveniji, ko tega tako rekoč ni, razen tistega, kar se organizira izven institucionalne šole. Prof. Černo je v zvezi s tem prikazal razmere v Beneški Sloveniji vse od jeseni 1866, ko je Beneska Slovenija prišla pod Italijo. V smislu pisanja «Il Giornale di Udine» se je že takoj tedaj začel proces asimilacije, kajti potrebno je z vsemi sredstvi preobraziti to maloštevilno prebivalstvo: s kmetijstvom, s šolskim poukom in knjigami, kot je dobesedno zapisal videmski časopis. Prof. Černo je v zvezi s tem rekel:

«Priključitev je torej pomenila, da ni prostora za skupnost, ki ni italijanska. In šola je že od prvga začetka morala služiti kot sredstvo za poitalijančevanje. Zaman so beneški Slovenci zahtevali, da se jim omogoči solanje v materinem jeziku ali da bi se italijanci na poučevala s pomočjo slovenskega jezika. Nekateri učitelji so sprito nemogočega stanja v šoli na lastno iniciativno začeli uporabljati to metodo, toda za to niso bili pohvaljeni, pač pa so jih pristojne oblasti strogo posvarile, češ da s tem širijo separatizem.»

V tem smislu je pomembna okrožnica, ki jo je poslal okrajni šolski komisar za Čedad v aprilu 1869 vsem županom Beneške Slovenije. V tej okrožnici je tajno navodilo, v katerem je med drugim rečeno: «Znana so vam vsa pravila priporočila glede rabe državnega jezika. Za namen je okrajni šolski nadzornik obiskal vsaj enkrat, nekateri sovarniki niso neodvisnosti, ki poživljajo zmotne panslavične ideje, iščejo vsako priložnost, da bi se v tem okraju še nadalje ohranila raba slovenskega jezika, ki nas spominja na sramotno bivanje tučja v Italiji. Med ljudstvo se razširjajo tajne tiskovine in katekizmi; ker pa se mora vlada zanimati za odpravo takih sovražnih naklepov in za kaznovanje krivcev, vam ukazujem, da skrbite za obisk šol, v katerih je strogo naročeno poučevati samo v italijanskem jeziku. In če ugotovite, da si je kak učitelj drznil uporabljati tuji jezik, mi ga javite, kajti ta bo takoj odpuščen.»

Devet let po tej dovolj zgornji okrožnici so v Spletu ustanovili učiteljske, ki je postala zarišče italijanstva na tem slovenskem ozemlju. Tu so šolali mlade ljudi iz slovenskih vasi za naglo poitalijančevanje in zato so študente vzgajali v sovratstvu do lastnega naroda. Edino, kar je v tem času preostalo beneškim Slovincem, je bila njihova uporaba domačega jezika v cerkvah in pod lastno streho. In zavedni ljudje so se sami izobraževali v slovenskem jeziku izven šole s prebiranjem slovenskih knjig, ki jih je izdajala celovška Družba sv. Mohorja. Toda tudi to se je tedanjima občiloma «La Nazione» in «Friuli» zdelo zelo nevarno, češ da gre za «prot državno agitacijo v Italijo», kajti vodilnim krogom ni bilo samo «do tega, da bi izrinili slovenski jezik iz vsega javnega življenja, temveč da izbrisajo tudi iz sleherni sled, ki bi govorila o značaju prebivalstva Beneške Slovenije.

Bolj redki so bili glasovi, ki so se uprli temu zatiranju. Med temi je bil Karel Podrecca, ki je zahteval za beneške Slovence pravice, najelemeutarnejske pravice, toda čiš «Panfulla» je ga ostro napadla, češ da «beneški Slovenci govorijo barbarsko narečje barbarškega jezika, ki ga noben Slovan ne bi razumel.»

Naj bi raznarodovalni naklepi in napadi niso zalegli, ker so se beneški Slovenci temu upirali. Za to je poslanec Morpurgo leta 1914 zahteval v rimskem parlamentu «izboljšanje» šolstva v Beneški Sloveniji, seveda edinega šolstva, za katerega smo že rekli, da je prevzelo naloge raznarodovanja beneških Slovincem. In v vseh 49 šolah, kolikor jih je bilo v tej dobi v Beneški Sloveniji, je zavedna raznarodovalna politika ostala nespremenjena, dr. Antonio Pozzo pa je leta 1915 zahteval, da bi bilo treba to delo na šolskem področju še pospešiti za še boljše izvajanje italijanstva.

Prof. Viljem Černo je v svojem referatu nadaljeval takole:

«Po prvi svetovni vojni se je gojenja proti slovenskemu življu še pospešila, čeprav fašistična oblast ni mogla beneškim Slovincem veliko vzeti, ker so jim skoraj vse vzelo italijanske vlade v predvojni dobi. Le v Kanalski dolini je Italija takoj po priključitvi 1919. leta likvidirala zadnje slovenske šole, ki so se tam ohranile kot utrakvistične. Leta 1933 pa je tedanji videmski prefekt pod izjavo osebnih areta, ki prepoveda sleherni rabo slovenskega jezika tudi pri opravljanju katoliških verskih dolžnosti. Dal je celo zapleniti katekizme in druge nabožne knjige v slovenskem jeziku. S to akcijo so beneški Slovenci bili popolnoma izključeni iz javnega življenja.

Sele za časa NOB so se na osvobodjenem ozemlju pojavile prve slovenske šole. Do konca druge svetovne vojne je bilo takih slovenskih šol deset. Ta prepoved pa je bil kratkotrajna, ker se je kojo po koncu vojne razveljavila kampanja trikolouristov, ki so uresničevanje osnovnih demokratičnih načel označili kot protidržavno dejanje. V tistem času je bilo le enkrat jasno priznано, da se v cerkvi in v šolskem življenju prebivalci lahko poslužujejo materinega jezika. Gre za pismo, ki ga je videmski prefekt

dr. Augusto Candolini 18. septembra 1945 pisal župniku Jožefu Cramaru v Podbosesec in v katerem je rečeno, da imajo ljudje polno pravico uporabljati svoj slovenski jezik v verskih obredih. Sicer pa je to bil odmev izjave tedanjega ministrskega sveta, da «mora demokracija prenovitev države nujno prinesiti niz posebnih jamstev za državljane neitalijanskega jezika. Dopusčena in zajamčena bo raba jezika ne le v zasebnih trgovskih odnosih, na javnih zborovanjih, pri verski službi in tisku, temveč tudi v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi. V krajih, kjer prebivajo v znatnem razmerju državljani neitalijanskega jezika, bosta zagotovljena v javnih šolah pouk in raba materinega jezika.»

Kljub vsem tem zagotovilom pa ni v Beneški Sloveniji prišlo do sprememb in kljub zrušenju fašizma so v Beneški Sloveniji odprli spet izključno italijanske šole. In nekateri starši so svoje otroke pošiljali na slovensko šolo v gorisko ali tržaško pokrajino. Odgovorne oblasti pa so se «naprej izgovarjale, da se prebivalci Beneške Slovenije niso nikoli zganili, da bi dobili šole v svojem materinem jeziku. In to so trdili kljub temu, da so te zahteve beneški Slovenci izrazili v raznih spomenicah in drugih dokumentih. Leta 1959 pa je celo generalni vikar videmske nadškofije pisal župnikom v Zabnicah in Ukvah v Kanalski dolini, da «šolske oblasti ne dovoljujejo, da bi se katehetski pouk v šolah vršil v slovensčini.»

Potem ko je prof. Viljem Černo prikazal nemogočeni poskus poslovskega pouka slovensčine v Brdu in v Teru ter ogorčene proteste tudi demokratičnih italijanskih sil proti prepovedi s strani šolskih oblasti, je nadaljeval:

«Razvidno je, da v italijanskih šolah v Beneški Sloveniji odgovorne oblasti ne dovoljujejo poučevati slovensčine še danes niti kot učni jezik, ker ne priznavajo slovenskemu jeziku enakopravnosti. Meje starih nacionalizmov niso odpravljene niti v predšolskih vrtcih, kjer nazore in govorne vaje tudi izhajajo pri tem od opazovanja predmetov iz otrokove okolice, uvajajo v italijanski jezik, spreminjajo njegovo jezikovno in kulturno tradicijo.»

Čeprav so se določene politične razmere izboljšale in je politično vzdušje bolj ugodno, beneški Slovenci torej še dandanes ne uživajo nobenih manjšinskih pravic v šolstvu. Protizakonito in nemogoče je svobodno pogovarjanje in izražanje v ustni in pisni obliki na šoli v materinem jeziku, kar duši otrokovo osebnost in jezik rodne zemlje. Popolnoma naravno je zato, da se kulturna društva in zveza izselencev Beneške Slovenije zavzemajo, da si pridobijo enakopravnost in enakovrednost z ostalimi delom slovenske manjšine v Italiji. Hkrati pa zahtevajo, da se beneškim Slovincem prizna status manjšine, da ustreza delžna in državna politika razvija in valorizira slovensko kulturo in tradicijo, da se uresniči takšna šolska

politika, ki naj upošteva pouk slovenskega osnovnega šolstva na Korškem ne moremo govoriti, ker takega šolstva ni bilo, je v začetku svojega daljšega pomena podčrtal prof. Avgustin Malle, ko je govoril o razvoju in problematiki slovenskega osnovnega šolstva na Korškem. Nato je na dolgo govoril o utrakvističnih in «slovenskih» šolah.

Prof. Avgustin Malle je nato prikazal zgodovinski razvoj šolstva na Korškem začeti s letom 1889, ko so na Korškem posvetne oblasti prevzele kontrolo nad osnovnim šolstvom in začele polagoma ukinjati zarodke slovenskega osnovnega šolstva s tako imenovano utrakvistično šolo. Utrakvistična šola je namreč prisiljevala slovenskega otroka, da se je učil nemščine, kajti le v prvih letnikih so otroci smeli uporabljati slovensčino kot poučni jezik. Edina res slovenska osnovna šola na Korškem je bila v St. Rupertu pri Velikovi. Vodile so jo šolske sestre, vzdrževala pa jo je Ciril Metodova družba.

Utrakvistično šolo so koroske oblasti utrjevale pod pretežno civilizatoričnih in gospodarskih potreb in nagibov in vse interpelacije slovenskih poslancev v današnjem parlamentu so morale pod pritiskom političnih krogov nemške nacionalnega gibanja propasti. Edini smoter te šole pa je bil, da čimprej germanizira šolobvezne otroke slovenskega materinega jezika, absolutne gimnazije, učiteljska in univerze pa je prisilila gospodarska in politična situacija, da so se temu prilagajali. Utrakvistično šolo so zagovarjali predvsem tisti krogi, za katere Fran Zwitter ugotavlja, da so v prvi republiki volili stranko Landbunda, to se pravi, da so to bili premožnejši kmetje, vaški trgovci in drugi podeželski mogotci.

Razmere slovenske manjšine na Korškem so se po propadlem plebiscitu po prvi vojni zaostrile. Poskus Slovencev šolskega društva, da bi del slovenskega šolstva na Korškem obnovili, je propadel. Njegova prižoba na Društvo narodov je predstavljala poskus internacionalizacije koroskega manjšinskega problema. Deželna oblast pa je obnovu slovenske šole v St. Rupertu, St. Jakobu in v Selah zavirala, državni interesi pa so imeli prednost pred interesi manjšine in posameznikom, ki so se za slovensko šolstvo odločile potovali, so očitali veleizdajstvo in iredentizem. Pogajanja za kulturno avtonomijo koroskih Slovincem so propadla zaradi šolskega vprašanja. Slovenci so bili pripravljani na dvojno šolsko ureditve na področju južne Koroske, kjer da bi obstajale nekatere utrakvistične in posebne manjšinske šole, Pogajanja so propadla, ker so koroski Slovenci zahtevali svojo nadzorno oblast nad manjšinskimi šolami.

Ze pred priključitvijo Avstrije k nacističnemu tretjemu rajhu, pa je bilo prav na Korškem ustanovljeno prvo nacistično učiteljsko društvo ne le v Avstriji, pač pa v vsej evropski Nemčiji. To nam dokazuje, kakšno je bilo razpoloženje med avstrijskimi učitelji in kakšna je mogla torej biti tudi utrakvistična šola.

Če k temu dodamo, da je bilo že pod staro Avstrijo ustanovljeno na Korškem društvo «Deutscher Schulverein Südmärk», ki je z bogatimi finančnimi sredstvi podpiralo potujevanje slovenskega otroka, je jasno, v kakšnih razmerah je živel slovenski človek na Korškem. Razmere pa so se še poslabšale, ko je v Avstrijo vstopil Hitler. Tedaj že ne moremo več govoriti o utrakvističnem šolstvu.

Oborožen antifasiistični boj koroske

PROF. AVGUŠTIN MALLE: Nemoč slovenskega pouka na Korškem

«O razvoju in problematiki slovenskega osnovnega šolstva na Korškem ne moremo govoriti, ker takega šolstva ni bilo, je v začetku svojega daljšega pomena podčrtal prof. Avgustin Malle, ko je govoril o razvoju in problematiki slovenskega osnovnega šolstva na Korškem. Nato je na dolgo govoril o utrakvističnih in «slovenskih» šolah.

Prof. Avgustin Malle je nato prikazal zgodovinski razvoj šolstva na Korškem začeti s letom 1889, ko so na Korškem posvetne oblasti prevzele kontrolo nad osnovnim šolstvom in začele polagoma ukinjati zarodke slovenskega osnovnega šolstva s tako imenovano utrakvistično šolo. Utrakvistična šola je namreč prisiljevala slovenskega otroka, da se je učil nemščine, kajti le v prvih letnikih so otroci smeli uporabljati slovensčino kot poučni jezik. Edina res slovenska osnovna šola na Korškem je bila v St. Rupertu pri Velikovi. Vodile so jo šolske sestre, vzdrževala pa jo je Ciril Metodova družba.

Utrakvistično šolo so koroske oblasti utrjevale pod pretežno civilizatoričnih in gospodarskih potreb in nagibov in vse interpelacije slovenskih poslancev v današnjem parlamentu so morale pod pritiskom političnih krogov nemške nacionalnega gibanja propasti. Edini smoter te šole pa je bil, da čimprej germanizira šolobvezne otroke slovenskega materinega jezika, absolutne gimnazije, učiteljska in univerze pa je prisilila gospodarska in politična situacija, da so se temu prilagajali. Utrakvistično šolo so zagovarjali predvsem tisti krogi, za katere Fran Zwitter ugotavlja, da so v prvi republiki volili stranko Landbunda, to se pravi, da so to bili premožnejši kmetje, vaški trgovci in drugi podeželski mogotci.

Razmere slovenske manjšine na Korškem so se po propadlem plebiscitu po prvi vojni zaostrile. Poskus Slovencev šolskega društva, da bi del slovenskega šolstva na Korškem obnovili, je propadel. Njegova prižoba na Društvo narodov je predstavljala poskus internacionalizacije koroskega manjšinskega problema. Deželna oblast pa je obnovu slovenske šole v St. Rupertu, St. Jakobu in v Selah zavirala, državni interesi pa so imeli prednost pred interesi manjšine in posameznikom, ki so se za slovensko šolstvo odločile potovali, so očitali veleizdajstvo in iredentizem. Pogajanja za kulturno avtonomijo koroskih Slovincem so propadla zaradi šolskega vprašanja. Slovenci so bili pripravljani na dvojno šolsko ureditve na področju južne Koroske, kjer da bi obstajale nekatere utrakvistične in posebne manjšinske šole, Pogajanja so propadla, ker so koroski Slovenci zahtevali svojo nadzorno oblast nad manjšinskimi šolami.

Ze pred priključitvijo Avstrije k nacističnemu tretjemu rajhu, pa je bilo prav na Korškem ustanovljeno prvo nacistično učiteljsko društvo ne le v Avstriji, pač pa v vsej evropski Nemčiji. To nam dokazuje, kakšno je bilo razpoloženje med avstrijskimi učitelji in kakšna je mogla torej biti tudi utrakvistična šola.

Če k temu dodamo, da je bilo že pod staro Avstrijo ustanovljeno na Korškem društvo «Deutscher Schulverein Südmärk», ki je z bogatimi finančnimi sredstvi podpiralo potujevanje slovenskega otroka, je jasno, v kakšnih razmerah je živel slovenski človek na Korškem. Razmere pa so se še poslabšale, ko je v Avstrijo vstopil Hitler. Tedaj že ne moremo več govoriti o utrakvističnem šolstvu.

Oborožen antifasiistični boj koroske

ških Slovincem je 1945 rodil velik uspeh, namreč odredbo provizorične koroske deželne vlade z dne 3. oktobra 1945 o novem oblikovanju dvojezičnih ljudskih šol na južnem ozemlju Koroske. Pobudo za to obliko osnovne šole so dali koroski Slovenci sami, tedanji politični dejavniki pa so njihove predloge sprejeli, ker so se dobro zavedali, da kojo po vojni ne morejo obnoviti utrakvistične šole in so hkrati računali, da jim bo nova šolska ureditev služila kot močan argument v boju za ohranitev predvojnih meja pri pogajanjih z veselimi. In tako je bila v južnem delu dežele Koroske uvedena dvojezična ljudska šola, katere bistvo je bilo, da je bil pouk v prvih treh letih načeloma v otrokov materinem jeziku, a že od začetka šolstva se je poučeval tudi drugi deželni jezik in to namnjam po šest ur na teden. Od četrte stopnje dalje pa je bil poučni jezik nemški, ki je veljal do konca obvezne šole. Dvojezične ljudske šole naj bi bili uvedli v petih občinah šmohorskega okraja, v štirinajstih občinah beljaškega okraja, v enainvajsetih občinah celovškega okraja ter v vseh občinah velikovškega okraja razen v občini Puštritz. Prof. Avgustin Malle je v svojem referatu izrazil dvom, da so odlok, o katerem je govoril, v vseh občinah upoštevali, toda dvojezične šole so v prvih povojnih letih hvalili vsi avstrijski zastopniki, celo sam Gruber, vendar je bilo zaznati odpor proti novi šolski ureditvi in že 1946, leta je bilo v poročilu koroske deželne šolskega sveta prostovoljnemu ministrstvu med drugim rečeno, da smajhen del prebivalstva dvojezične ozemlje skuša na razne načine onemogočiti dvojezičen pouk. Logično je, in poročilo to tudi poudarja, da so proti tej šoli začeli gonjo bivši nacisti.

S tem se je začelo novo obdobje, ko je vpliv starih nacistov in bivših nacistov začel narasčati. In tako smo prišli jeseni 1958 do šolske presnove, ki je dvojezične šole hudo prizadela in s tem tudi slovenskega otroka na njej, oziroma vso Korosko. Prof. Malle je nato v svojem referatu temeljiteje obdelal številčno plat tega problema. Nanizal je tudi vse napore koroskih nacionalnih organizacij, da bi se to počelo, ki je imelo in ima izrazito raznarodovalni namen, preprečiti, toda vse to ni nič zaleglo, kajti v nobenem koroskem političnem ambientu ni bilo najti toliko politične volje, da bi se upravičeno slovenskim zahtevam ugodilo. Nasprotno, koroske deželne oblasti so v zadnjih letih izpeljale še reformo mreže ljudskih šol, ki je bila ponovno udarec slovenski narodni manjšini.

Svoja izvajanja je prof. Malle zaključil takole: «O slovenskem šolstvu na Korškem ne moremo govoriti ne za časa monarhije in tudi ne za časa prve avstrijske republike. Njihov vzgojni sistem je imel cilj, da koroskim Slovincem odvzame materinščino. Proti utrakvistični šolski brez uspeha borili. Služila je edino interesom nemško-nacionalnega gibanja, ki je imelo v rokah domala vse gospodarske pozicije. Odlok z dne 3. 10. 1945 je s sistemom germanizacije prekinal. Od tega trenutka naprej govorimo o splošni obvezni dvojezični šoli na točno določenem teritoriju južne Koroske. Nemško-nacionalistične sile so to obliko šolstva izpodkopale in državni aparat ter avstrijski parlament sta njihovo dejavnost legalizirala. Danes moramo kljub Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu govoriti le o okrnjenem manjšinskem šolstvu, ki je predmet splošnih napadov s strani nasprotnikov koroskih Slovincem.

Obstoj in razvoj manjšine je obvisen od njenega manjšinskega šolstva. Brez dvoma je na Koroskem nujno potrebna obširna in temeljita reforma manjšinskega šolstva in to v sodelovanju s prizadeto manjšino.»

Tone Mihelič v Spoletu
Pred deseti dnevi, v nedeljo, 21. septembra, se je v Spoletu zaključila kulturna manifestacija, ki je pritegnila veliko likovnih in literarnih ustvarjalcev in ki nosi naslov «Concorso Colli Euganei». Šlo je za prvo vsedržavno tekmovanje v slikanju, grafiki in pesnikovanju. Slikarskega tekmovanja se je udeležilo nad 150 slikarjev in grafikov in med njimi je bil tudi tržaški slikar Tone Mihelič, ki ga je žirija uvrstila med deset najboljših.

Horoskop
OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dobili boste vesti, ki vas bodo spravile v slabo voljo. V čustvenih zadevah se bo nekeje zataknilo.
BIK (od 21.4. do 20.5.) Sami ne boste opravili ničesar. Izberite si sodelavca. Možen spor.
DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Preveč se oblagate delom, ki ga ne zmorete. Prijetno razumevanje z osebo, ki jo imate radi.
RAK (od 23.6. do 22.7.) V delu ali poslih nekaj ne bo šlo, kot ste si pričakovali. Pokažite več resnosti. Spor v družini.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Finančna dejavnost bo kar uspešna. Ne bo pa tako, kar se tiče ljubezenskih zadev. Nekaj bo spodeltelo.
DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Neke vpliva oseba se bo potoevala za vaše sodelovanje. Bodite vedno pripravljeni na maljši.
TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Gladko boste izpeljali nalogo, ki ste jo prevzeli, toda drugič bolje premislite. Ljubosumnost.
SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Nek novi element bode močno škodoval vašemu napredku. Ne

popuščajte le zaradi tega.
STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Znaši se boste v finančnih težavah, ker ste bili preveč velikodušni. Tolažbe iščite pri prijateljih.
KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) S potrpežljivostjo si boste utrili položaj. Neke navidezni prijatelj vas bo očrnil.
VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dopoldansko delo vam bo šlo od roka in imeli boste večji dobiček. Prijeten večer v družinskem krogu.
RIBI (od 20.2. do 20.3.) Dobri nasveti, pa čeprav prihajajo od zainteresiranih ljudi.

RADIO VELE-VIZIJA

ČETRTEK, 2. OKTOBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL	
12.30	Poljudna znanost: Jazz v Italiji
12.55	Sever ključ Jug, Jug ključ Sever Program, ki ga pripravljata Baldo Fiorentino in Mauro Mauri, se ponovno začneja in bo tokrat govor o ekonomskih razmerah v Italiji in v zahodnoevropskih državah. Posebej bo govor o izseljevanju delovnih moči, oziroma o problemu italijanskih izselencev zaradi krize, ki je zajela Zahodno Nemčijo in Švico, kjer dela največ italijanskih ljudi
13.25	Vremenska slika
13.00	DNEVNIK in Danes v parlamentu
17.00	DNEVNIK
17.15	Program za najmlajše: O ljubkih živalih
17.45	Program za mladino
18.45	Zgodovina starega tiskarskega stroja Poljudna znanost: PRIGODE JULESA VERNA Italijanske kronike, Danes v parlamentu in Vremenska slika
20.00	DNEVNIK
20.40	Sindikalna tribuna Srečanje med predstavniki tiska in predstavnikom CISL
21.15	SEST ŽENA HENRIKA VIII. V tretjem nadaljevanju je govor o Henrik VIII. in Jane Seymour. Henrik VIII. je še poročen z Ano Boleno, ki čaka drugega otroka. Upanje, da se mu bo vendarle rodil dedič, ni kdove kako veliko, zato so odnosi med njim in ženo vedno bolj napeti. Henrik VIII. je že naveličan ženinih kapric in njenih ekscesov, ker pa si močno želi sina, jo prenaša. Ker je preganjal menihe, ker je Cerkvi odvzel veliki posesti in je tudi nekatere svoje plemiče hudo žalil, ima proti sebi zelo veliko ljudi. In v tem vzdušju se na nekem lovno ponovno sreča z Jane, ki jo je spoznal še v njenih zgodnjih dekliških letih, ko je bila v službi pri kraljici Katarini.
22.45	DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL	
18.45	Sportni dnevniki
19.00	Atlas: Reke peska
20.00	Nesznana obzorja: Atlantski safari
20.30	DNEVNIK
21.00	Pred Michelangelom: EUGENIO MONTALE IN «RIME» V tretjem nadaljevanju oddaje «Pred Michelangelom», ki sta jo pripravila Pier Paolo Ruggerini in Roberto Tassi ob 500-letnici rojstva velikega umetnika, je Eugenio Montale zbral dela, ki jih je Michelangelo ustvaril kot pesnik in so izšla pod naslovom «Rime». Zbirko poezij je zbral nekoč Michelangelov nečak in izražajo Michelangelova čustva, hkrati pa odražajo nemirna duha velikega toskanskega mojstra
21.20	NOCOJ JERRY LEWIS Nocoj ho na sporedu tretje, zaključno nadaljevanje z ameriškim komikom Jerryjem Lewisom, ki ga je pripravila oziroma registrirala družba NBC
22.10	V ŠTIRIDESETIH LETIH

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA	
8.10	10.00 in 14.10 TV SOLA Od Senja do Reke, Računstvo, Pravopis, Nemščina, Znanost in tehnika, Učenci pred kamero, Francščina, Risanka
17.20	L. Suhodolac: BABICIN ROŽE Iz serije Naočnik in Očalnik
17.55	Obzornik
18.15	BACIL JE ŽIV Iz serijske oddaje z naslovom «Mikrobi in ljudje» Družniska tragedija (umrle so mu tri hčere) je vzpodbudila Louisa Pasteurja, da je dvajset let življenja posvetil raziskovanju vloge mikrobov v razvoju bolezni. Pasteur je bil prepričan, da so mikrobi povzročitelji mnogih bolezni, a tega ni mogel dokazati. To se je posrečilo njegovemu tekmeču nemškemu zdravniku Robertu Kochu
19.10	Risanka
19.30	DNEVNIK
20.05	Konec plošbe v mesecini — detektivka
21.05	Kam in kako na odh
21.15	Četrtniki razgledi: PARTICIPACIJA — SAMOUPRAVLJANJE Mednarodni zbor znanstvenikov iz več evropskih in izvenevropskih držav se je v prvi polovici septembra udeležil razprave o participaciji in samoupravljanju. Zasedanje je bilo v Dubrovniku. Jugoslovanska TV je zbrala med številnimi posegi nekaj takih, ki se zdijo najbolj zanimivi in bo ljubljanska televizija sedaj posredovala mnenje dr. Bogdana Kavčiča, dr. Stojana Tomića, prof. Mariama Padrona in še nekaterih drugih
21.50	Jazz na ekranu
22.25	DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA	
19.55	Risanka za otroke
20.15	DNEVNIK
20.30	HUDICEV OVINEK — igrani film
22.00	Pionirji modernega slikarstva: E. MUNCH

TRST A	
7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15	Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Slovenski razgledi; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.35 Nove plošče resne glasbe; 19.25 Program za najmlajše; 20.00 Sport; 20.35 Evripid; 21.00 Alkestis; 21.50 Južnoameriški ritmi.

KOPER	
6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30	Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 19.30 Veliki mojstri jazzja; Z nami je; 10.10 Program za najmlajše; 10.35 Prisluhnimo jim; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Turistične beležke; 14.15 Plošče; 14.35 Mi in naši otroci; 14.45 La vera Romagna; 15.00 Poje Nada Ukreda; 15.45 Poskočne; 16.45 Iz opusa velikih mojstrov; 17.00 Mladinski klub; 17.20 Skupina Chicago; 18.00 Glasba po željah; 18.35 Izložba hitov; 19.30 Pisana glasba; 20.45 Lahka glasba; 21.00 Operne skladbe; 21.35 Parada orkestror; 22.35 Slovenski ansambli

NACIONALNI PROGRAM	
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00	Poročila; 6.30 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna poročanja; 11.10 Nemogoči intervjuji; Tacit; 12.10 Četrtni program; 13.20 Četrtni program; 14.05 Folklorna glasba; 14.40 Nadaljevanje; 15.10 Plošče za mladino; 16.00 Sončnica; 17.05 Komorna in operna glasba; 19.30 Veliki mojstri jazzja; 20.20 Ponovno na sporedu z Mar-

SLOVENIJA	
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.00	Poročila; 6.50 Na današnji dan; 8.10 Glasbeni matineja; 9.05 Radijska šola: Skladatelj E. mi Adamič; 9.35 Zborovske skladbe; 10.15 Kdaj kam, kako in po čem?; 10.45 Turistični napotki; 11.05 Uganite, pa vam zaigramo; 12.10 Predstavljamo vam; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam; 14.10 Iz glasbenih šol; 14.40 Mehurčki; 15.45 «Vrtljaki»; 16.45 Prof. dr. Jože Toporišč: jezikovni pogovori; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Iz domačega opernega arhiva; 18.05 V središču odločanja; 18.20 Iz kasnetne produkcije; 18.35 Melodije; 19.40 Ansambel Mojmirja Septeta; 19.50 Lahko noč, otroci!; 20.00 Domače pesmi; 21.00 Govorica magnetofona; 21.40 Melodije; 22.20 Doba Novin akorov; 23.05 Tin Ujevič: Pesmi; 23.15 Paleta popevk.

SLAVONSKO-BARANSKI KMETIJSKO-PREHRAMBNI SISTEM

Nad 700 tisoč ha površin in 40 tisoč delovnih moči

Da bi se pridelalo še več in da bi se dejavnost ne kržala - Z ustanovitvijo sistema se omogoča večje strnjevanje sredstev za velika melioracijska dela

Poročilo ministra Rumorja

(Nadaljevanje s 1. strani)

nju sporazumevanja, da se vpraša nju enkrat za vselej postavi piko.

Jamstva za manjšine

Med italijanskimi interesi, ki so bili v ospredju pogovorov je Rumor, med drugim, omenil tudi «de-jansko zajamčiti etničnim skupnostim na memorandumskem področju raven zaščite, ki jo uživajo na o-snovi notranje ureditve obeh držav, kar navduhujejo načela določena v zadevnih mednarodnih instrumen-tih». Poleg tega je Italija hotela Trstu in njegovi luki omogočiti šir-se gospodarske perspektive z usta-novitvijo «proste cone» na obeh straneh meje. Glede zadnjega (pro-ste cone) je Rumor pojasnil, da je Italija poslala zadevno dokumenta-cijo v odobritev EGS.

Rumor je nato orisal podrobno-sti dogovora, kjer je v uvodu po-udarjeno, da sta miroljubno sode-lovanje z dobrososedskimi odnosi in sožitje ljudstev to, kar ustreza državnim interesom Italije in Ju-goslavije. V tem okviru gre tudi za «načelo najširše zaščite držav-ljanov, ki pripadajo raznim narod-nim skupnostim, kot izhaja iz ustav in notranjih ureditev». Pri tem omenja Rumor mednarodne iz-jave, listine OZN in podobno.

Dogovor daje dokončno ozemeljsko ureditev področja, kar pome-ni, da bo londonski sporazum ne-hal veljati (z vsemi svojimi prilo-gami), o čemer bodo obveščene države podpisnice tega dokumenta, kakor tudi varnostni svet OZN.

Dejansko bo črta, ki je mirovna pogodba ni predvidevala in določal londonski sporazum, postala pravo-močna državna meja. V Tržaškem zalivu bo meja določena tako, da bo Italija razpolagala z delom za-liva, ki jo dovolj globok za prehod težkih ladij. Na Gorškem bodo mejo nekoliko popravili glede na gospodarske in druge koristi posa-meznih držav. Odpravljene bodo «mrtni koti», medtem ko bo vrh Sabotina pripadel Italiji.

Urejena bo možnost pridobitve državljanstva za tiste, ki žive na tem področju in so tu prebivali 10. junija 1940. Vladi sta se tudi dogovorili o pavšalni odškodnini za razlašeno imetje ljudi, ki so se preselili v drugo državo. Slednji bodo tudi lahko ohranili svojo last-nino, če jo upravljajo njihovi dru-žinski člani. Urejeno bo tudi vprašanje socialnih dajatev v pokojni-ske namene.

Tu je Rumor omenil vsebino do-govora, ki neposredno zadeva na-rodni manjšini. «Ustrezno paznje», je dejal, «bomo posvetili pripadni-kom etničnih skupnosti, ki sedaj uživajo določila posebnega statuta londonskega sporazuma. V trenutku, ko bosta memorandum in torej tudi posebni statut nehali veljati bo vsa-ka izmed vlad izjavila, da bo o-hranila notranje ukrepe, sprejete v uresničitev omenjenega statuta in da zagotavlja, v okviru lastnega

ustroja, ohranitev ravni zaščite pri-padnikov posameznih etničnih sku-pin, ki jo je predvideval s svojimi normami omenjeni statut».

Gospodarski dogovori in «prosta cona»

Rumor se je nato dotaknil gospo-darskega aspekta dogovora. Okrepi-ti je treba tržaško luko in v per-spektivi vodno pot, ki naj iz Trži-ča preko Gorške povezave Jadrans-ko s Črnim morjem.

Razširjene bodo tržaške «proste cone», ki bodo ustanovljene na me-ji, kjer bo mogoče uskladiščenje, reprodukcija in predelava blaga, ki prihaja ali gre skozi tržaško luko. Temu področju bodo priznali carin-ske olajšave «prostiti con» v trža-ški luki, kar zadeva tudi norme o nadzorstvu nad blagom, ki bo na-menjeno v dežele EGS. Mešan odbor, v katerem bodo predstavniki Usta-nove za tržaško industrijsko cono (EZIT) in ustrezne jugoslovanske u-stanove, bo izdelal upravni pravil-nik in ustrezni urbanistični načrt področja. Državljanom z obeh stra-ni meje bo zajamčena možnost za-poslitve, kakor tudi prehajanje držav-ne meje, ki bo tekla skozi pro-sto cono.

Delovni odnosi bodo urejeni na osnovi norm, ki veljajo v državi, kjer bo sedež podjetja. Zagotovlje-ni so energetske in cestne poveza-ve. Veljavnost olajšav «proste cone» traja 30 let, vendar se lahko po-dalša s tiho privolitvijo.

Ustanovljena bo tudi mešana ko-misija za vodno gospodarstvo in e-lektrično energijo.

Rumor je nato orisal načrte cest-nih povezav, ki bodo urejene pri Gorici, po pobočju Sabotina za zve-zo med Brdi in Novo Gorico ter odprti mednarodnih prehodov v Gorici.

Zagotovljeno je sodelovanje med ja-dranskimi lukami, kakor tudi sode-lovanje na industrijskem področju z ustanavljanjem podjetij z mešanim ka-pitalom na področjih električne en-ergije, petroleja in plina, kovin ter les-nih oziroma celuložnih izdelkov.

Sklujen bo tudi sporazum o med-sebojnem priznanju vseučiliških di-plom, kakor tudi o ureditvi arhivskih in drugih kulturnih dobrin.

V veljavi ostanejo videmski spora-zum o maloobmejnem prometu in tr-žaški sporazum o krajevnih blagovnih izmenjavah.

Rumor je svoje poročilo zaključil s sklicevanjem na «grenke občutke», ki pa ne smejo zasenčiti spoznanja, da eni mesta v Evropi za ozemeljske spremembe, ki niso plod sporazumov». Pri tem je Rumor omenil tudi, da je sklep sporazuma v interesu Italije, saj ne gre pozabiti, da je teoretično še vedno na dnevnem redu varnostne-g sveta OZN imenovanje guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje. Zaklju-ček tega dogovora daje torej tudi «ju-

ridično gotovost» na italijansko - ju-goslovanski meji.

Rumor je svoje izvajanje utemelji-l tudi s politično argumentacijo, da je Italija zainteresirana glede celovitosti in trajnosti usmeritev SFR Jugosla-vije.

Za njim je spregovoril Moro, ki je dejal, da je bil storjen akt dobre volje, ki ga morata sedaj odobriti par-lamenta in omogočiti torej podpis do-govora. «Podpisali bomo», je nadalje-val Moro, «če nas boste v tem pod-rihi in izrekli pozitivno mnenje o tej platformi, katere termini niso spre-menljivi, ne da bi postavili vprašanja o celotnem poteku in vsebini po-gajanj».

Bo že res, trdi Moro, da se je Ita-lija odpovedala nečemu, toda prav ta-ko je res, da je pripadnost «de-facto» cone B Jugoslaviji bila trajna in nespremenljiva. Tako pa je Italija prišla do nekih kompenzacij gospodar-skega značaja, ki so v prvenstveno korist obmejnega prebivalstva.

Moro je temu dodal še to, da je treba med «kompenzacij» vključiti tudi gotovost italijansko - jugoslov-an-ske meje, ki premočja pojem Svobod-ne tržaškega ozemlja. «Zaskrbljeni smo namreč, da je na dnevnem red-u varnostnega sveta OZN še vedno ime-novanje guvernerja STO». Gre, trdi Moro, za zgodovinski nesmisel, toda ob tem nismo v z zgodovinskem razvoju lahko vzbujajo oporekanja, ki se jim je treba izogniti s pravno go-tovostjo. Zdi se previdno, da Italija ne racuna s tem, da čas dela v nje-ni korist, kajti v svetu, ki doživlja globoke pretrese, je pravna gotovost najbolj modro dejanje.

Moro je tu posredno omenil odgo-vornost tistih (v mislih je imel fa-siste), ki so sprožili vojno, katere da-nes zadnje posledice plačuje Italija.

Dogovor odpira nove perspektive v sodelovanju dveh držav, ki so ga več-krat zasenčile sumničnima. Pri tem je Moro ponovil, da s preteklimi «na-čelnimi izjavami» ni Italija nikoli mis-lila «postavljati ozemeljskih zahtev».

Moro je k temu dodal misel, ki jo je prej poudaril Rumor, o italijan-skem interesu za enodvisno, mirno in celovito Jugoslavijo, kajti v teh po-gojih «nismo na vzhodni meji izpostavljeni nevarnostim, temveč zaščiteni. Mir se ustvarja z odpravljanjem raz-logov napetosti, tudi zgolj potencialnih. Moro je nato pozval parlament, naj pomisli, kolikšne žrtve je morala pri-spevati Nemčija in s tem omogočila konferenco o varnosti v Evropi.

«Nihče ne sme pozabiti, da je mo-gloče ureditev Evrope, kakršna je iz-šla iz druge svetovne vojne, spreme-niti samo z novo vojno», je dejal Mo-ro in zaključil z mislijo, da ostaja vsem «globoka zagenjenost», ki so jo izrazili begunci in bivši bojevniki. Vladi jih razume, vendar «mora po-vedati Italiji, da ne sme ostati pri tej bolečini, kajti s tem, da so bile definirane posledice druge svetovne vojne, ostaja nujna pot, po kateri mo-ramo stopati. To je pot tesnejših od-nosov med narodi, izgradnje miru v svetu, oblikovanja naddržavnih ent.»

Poročilo ministra Minića

(Nadaljevanje s 1. strani)

rodnostne manjšine na svojem ozem-lju in da bosta v okviru svoje su-verenosti urejali položaj narodnost-nih manjšin s svojo zakonodajo. Obe strani bosta potrdili svojo privrže-nost načelu maksimalne možne za-ščite državljanov - pripadnikov manj-šin, ki izhaja iz njunih ustav in iz njunega notranjega pravnega reda ter ki jo bo vsaka stran uresničeva-la samostojno, ob upoštevanju tu-di načel ustanovne listine Združenih narodov, splošne deklaracije o člo-večnosti, konvencije o pre-prečevanju vsakršnih oblik rasnega razlikovanja in splošnih paktov o pravicah človeka. Izhajamo tudi iz tega, da se bosta pri zaščiti držav-ljanov — pripadnikov narodnostnih manjšin — obe strani ravnali po na-čelih sklepnega dokumenta konferen-ce o evropski varnosti in sodelovanju v Helsinkih. Dejstvo, da bosta obe državi te ukrepe izvajali avto-nomno, v smislu opravljanja svoje suverenosti, se nam zdi popolnoma naravno. Obveznost v zvezi z izva-žanjem ukrepov bi namreč bila za obe državi jasna mednarodna ob-veznost.

Ostala vprašanja

S sporazumom, ki bo sklenjen, se bodo določile tudi rešitve, ali način rešitve tudi za vprašanja, kot so: državljanstvo, odškodnine za premo-žanje izseljenih Italijanov in social-no zavarovanje. Državljanstvo oseb, ki so bile desetega junija leta 1940 italijanski državljani in so imele stal-no bivališče na ozemlju, na katero se nanaša 21. člen mirovne pogodbe, kakor tudi njihovih potomcev, roje-nih po tem datumu, se ureja, v skla-du z doseženim sporazumom, z za-koni Jugoslavije ali Italije, pač gle-de na to, kje te osebe živijo v tre-utku, ko bo začel veljati ta spora-zum. S tem odpravljam možnost, da bi tudi še naprej prihajalo do sporov, kot je prihajalo doslej, za-radi tega, ker so italijanski organi prebivalce bivše cone B doslej po-gosto obravnavali kot svoje držav-ljane. Osebe, ki so pripadniki jugo-slovanskih manjšin, in osebe, ki so pripadniki italijanske manjšine, za katere bi se uporabljali prej ome-njena določila o državljanstvu, se bodo lahko preselile na jugoslov-an-sko oziroma italijansko ozemlje pod natanko določenimi pogoji.

Kar zadeva premoženje, se bodo začeli v roku dveh mesecev po u-veljavitvi sporazuma razgovori o globalni pavšalni odškodnini za premoženje, pravice in interese ita-lijskih fizičnih in pravnih oseb, ki so jih zadeli razni naši ukrepi nacionalizacije in drugih omejitev.

Kar zadeva socialno zavarovanje, so predvideni razgovori, ki naj pri-telejo do sklenitve sporazuma, s katerim bo rešeno tisto, kar ni re-šeno s protokolom z dne 14. novem-bra 1957. Poleg sporazuma se bo sklenil tudi dogovor o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med dr-

žavama. Dosežen je dogovor, da se ustanovi svobodna industrijska cona na območju Fernetiči - Sežana, na obeh straneh meje, kjer bo vsaka država «vnesla» del ozemlja. Usta-novitve cone v ničemer ne posega v obstoječo državno mejo. Cona bo po svoji naravi dogovorna. Načini nje-nega delovanja pa bi bili vsebo-vani v protokolu k sporazumu. U-stanovitve cone bo predstavljala iz-viren vidik še intenzivnejšega so-delovanja gospodarstva dveh so-sednjih držav. Dolžan sem obvesti-ti delegate, da je med razgovorom predstavnik Italije izrazil pridržek glede dokončnosti tega dela spora-zuma, ki predvideva ustanovitev cone, ker je Italija kot članica Evropske gospodarske skupnosti dolžna dobiti za to zadevo predhod-no soglasje, tako komisije, kot tudi vseh članic Evropske gospodarske skupnosti.

Doseženi sporazum predvideva u-stanovitve stalne mešane komisije za vodno-gospodarska vprašanja, u-rejanje voda v bazenih Soče, Idrij-ce in Timava ter njihovo uporabo za elektroenergetsko, izsuševalne in druge civilne namene v korist obeh držav. Na področju polniškega pro-meta je predvidena povezava avto-cest Benetke - Trst - Gorica - Trbiž s cestami Nova Gorica - Po-stojna - Ljubljana - Fernetiči - Po-stojna in Hrpele - Kozina - Reka. Italija se bo obvezala, da na svo-jem ozemlju ob vnožju Sabotina zgradi za potrebe našega prebiva-lstva asfaltirano cesto, ki bo povezo-vala Novo Gorico in naše vasi v Brdih in ki bo obkrožila krajša od-dosežanje ceste prek našega o-zemlja.

Obe strani sta se sporazumeli, da bosta spodbujali stalno in tesno sodelovanje jugoslovanskih in ita-lijskih luk v severnem Jadranu.

Predvideno je tudi sodelovanje v-gled držav za zaščito Jadrana pred onesnaževanjem.

Obe strani sta se prav tako spo-razumeli o razvoju dolgoročne indu-strijske kooperacije in sodelovanja na področju elektroindustrije, teko-čin in plinskih virov energije, rud-nih nahajališč, kovin in nekovin, le-sa in celuloze ter drugih materialov.

Zlasti je predvideno skupno pre-učevanje ukrepov za izboljšanje go-spodarskega sodelovanja v obme-jnem pasu. Obmejnemu sodelovanju se v doseženem sporazumu posve-ča posebna skrb. Predvidevamo, da se bo kot posledica doseženega spo-razuma obmejno sodelovanje ter kroženje ljudi in dobrin še razširilo in intenziviralo.

Razširitev maloobmejnega sodelovanja

Zlasti želim poudariti, da je bila med razgovori izražena skupna pri-pravnost obeh strani, da veljavni sporazumi o maloobmejnem prometu oseb in blaga ne le ostanejo v velja-

vi, marveč da bodo še občno raz-širjeni v korist obmejnega prebiva-lstva.

Prav tako se bodo pričeli razgovori za doseg soglasja o vrnitvi kultur-nih in umetniških dobrin ter arhivskih, katastrskih in zemljiško - knjižnih lis-tin, ki se nanašajo na območje me-moranduma o soglasju, kakor tudi dru-gih odprtih vprašanj glede vrnitve arhivskega gradiva z ozemlja, ki je priključeno socialistični federativni re-publiki Jugoslaviji po mirovni pogodbi z Italijo.

Obe strani sta se tudi sporazumeli, naj bi čimprej sklenili sporazum o vzajemnem priznavanju fakultetnih diplom.

Pojasnjena vsebina precizno uskla-jejenih dogovorov, o katerih sta bili obe strani soglasni, jasno govori o obseznosti dela, ki so ga uspešno o-pravili predstavniki dveh držav, ki so neposredno vodili pogovore. Opravlje-nje je bilo veliko delo, ki bo izred-nega pomena za obe državi. Z za-dovoljstvom želim poudariti, da so dosežene rešitve uravnotežene, kar pomeni, da so v kar največji meri zasnovane na priznanju in spoštovanju interesov obeh držav. To je bil tudi naš osnovni pristop k razgovorom. Prav zategadelj smo tudi prepričani, da bodo tako naši narodi in narod-nosti, kot tudi italijanski narod, te skupne cilje in sporazume vsestran-sko sprejeli in podprli.

Dosežene rešitve bodo odprle — o-tem smo globoko prepričani — nove perspektive vsestranskega, tesnega in predvsem stabilnega dobrososedskega sodelovanja obeh držav in nadalnje krepitve odnosov zaupanja dveh so-sedov na Jadranu. To je v interesu naših držav in narodov, hkrati pa tudi v širšem interesu miru in stabilnosti na svetu. Te rešitve bodo predsta-vljale nedvomno spodbudo za ustvar-janje novega pozitivnega političnega vzdušja v Evropi, v duhu Helsinkov. In kakor so v dolgi vrsti let, navzlic časnim sporom in polemikam, z od-prtostjo meje, kroženjem oseb, infor-macij in dobrin ter z uspešnim gospo-darskim, političnim, kulturnim in dru-gim sodelovanjem prednjačili v Evro-pi, Jugoslavija in Italija zdaj znova dajeta svoj veliki prispevek v teh novih časih popuščanja napetosti in krepitve novih enakopravnih medna-rodnih političnih in gospodarskih od-nosov.

Izražam prepričanje, da bodo pre-cizno usklajeni dogovori, katerih vse-bino sem na kratko obrazložil, kna-lu podpisani, zatem pa tudi ratificira-ni v parlamentih obeh držav.

Prosim skupščino socialistične fe-derativne republike Jugoslavije da odobri dosedanje delo in da soglasje, da nadaljujemo to delo za sklenitev ustreznih dogovorjenih dokumentov z republiko Italijo — je dejal ob koncu svoje informacije o doseženem spo-razumu o mejnih in drugih vprašanjih med Jugoslavijo in Italijo na današnjem zasedanju obeh zborov zvezne skupščine, podpredsednik zveznega iz-vršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

Trije policaji ubiti v Španiji

MADRID, 1. — Španski protifašistični borci so danes potrdili, da jih fašistična strahovlada ni zatrla in niti ustrašila. Kljub izrednim varnostnim ukrepom, ki so v veljavi vse od procesa proti 11 rodoljubom, so danes pod streljo nasprotnikov Francovega režima padli trije policijski agenti. Gre za edino še možno obliko boja proti fašističnim oblastem, za odgovor na usmritev petih mladih borcev za svobodo. Atentate na policijske agente v Madridu so izvedle tri ločene skupine, ki so stopile v akcijo med 9.25 in 9.30 proti agentom, ki so varovali sedeže nekaterih madridskih bank. Uro zatem se je na osrednjem trgu začela manifestacija v podporo Francu in njegovemu razpadajočemu režimu ob 39. ob-letnici prevzema oblasti.

Fašistične oblasti so medtem prepovedale pogrebno svečanost za mladim baskovskim rodoljubom Juanom Manotasom Paredesom «Txi-kijem», pod pretezo, da so v bližini cerkve, kjer bi moral biti verski obred, našli večjo količino zažigalnih steklenic in verig. Po sporočilu policije je v središču Barcelone prišlo do neredov. V baskovskih po-krajinah se medtem vrstijo protestne manifestacije. V San Sebastianu je zvečer promet bil dalj časa popolnoma onemogočen. Na hribu nad mestom pa so neznanci prižgali ogromno grmado, ki jo je bilo videti daleč naokrog. S tem so hoteli, ne samo protestirati proti usmrtni petih mladih protifašistov, temveč tudi počastiti njihov spomin.

Sprejet osnutek zakona o mamilih

RIM, 1. — Senat je danes sprejel zakonski osnutek, ki ureja uporabo mamil in psihotropnih snovi ter do-loča ukrepe za preventivo in zdrav-ljenje. Za zakonski osnutek so glosa-vale vse politične skupine z izjemo mi-slov, ki bi utegnile omogočiti zlikovcem, da se rešijo svoje odgovornosti, toda bistveno je, da se vprašanje uživa-nja in razpečevanja mamil obravnava v novem zakonskem okviru na na-čin, ki predvsem upošteva družbeno zaščito ter koristi ljudi, ki so žrtve te rakave rane današnje družbe. Komunistična skupina je poudarila to plat novega zakona. Edini, ki so še vedno vztrajali na potrebi po represiv-nih ukrepih so bili misovci.

Pripadala je «Rdečim brigadam»

LUCCA, 1. — Včeraj so karabinjerji in policisti aretirali v Alto-pasciu blizu neke banke mlado dekle, ki je skušala zbežati potem ko je streljala s pištolo na policiste. Eden od agentov jo je ranil v nogo. Še pred aretacijo je skušala streljati z brzostrelko, ki jo je potegnila iz torbe.

Policija je pozneje ugotovila njeno identiteto: gre za 28-letno Paolo Besuschio iz Verone, ki je pripadala «Rdečim brigadam» in ki jo je policija že dalj časa iskala.

Zločin fašističnih narkomanov

RIM, 1. — Karabinjerji so davi na-sil v nekem avtu, ki so ga malo prej neznanec pripeljal v Ul. Pola, skupino mladenčev dekleta in še živoče njeno prijateljico. Kmalu potem so ugotovili, da se je pokojnica pisala Rosaria Lopez in je bila stara 19 let. Njena preživela prijateljica se piše Donatella Colasanti ter je stara 17 let. Karabinjerjem se je hitro posrečilo aretirati krivce hudega zločina: gre skoraj gotovo za 20-letnega študenta Angela Izza in za Giovannija Guida. Oba je prepoznala v bolnišnici Dona-tella Colasanti, ki je deloma poljasni-la, zakaj sta ju mladeniča napadla

Pri političnem oddelku rimske kve-sture je Angelo Izso znan kot fa-sistični pretepec, ki je že imel oprav-la, zakaj sta ju mladeniča napadla

Bolje se boš hranil, če boš..

..danes na kosilu z mano

s katerikoli rezom govejega mesa se hraniš dobro in menjuješ okuse

HRANILNA VREDNOST GOVEJEGA MESA

Z vidika zdravega in racionalnega načina prehrane ni res, da so neka-teri rezi kakovitnejši od drugih. Ka-terikoli del goveda vsebuje popolno-ma enako količino proteinov, vitam-i-nov in mineralnih snovi. Izbiraj torej glede na ceno, okus in glede na to, kar ti je najbolj všeč.

Ministero
Agricoltura
e Foreste

